

„CHRAŇME NAŠE DOMOVY A NAŠI KRAJINU“

**celostátní petice proti nekontrolované výstavbě VTE a FVE v České republice
(ZA REVIZI ZÁKONA č. 249/2025 Sb.)**

- adresovaná **Vládě České republiky** podle zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním
- **ZA REVIZI ZÁKONA č. 249/2025 Sb., zákon o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů, účinného od 1. 8. 2025.**

My, níže podepsaní občané, žádáme vládu České republiky, aby bezodkladně zahájila kroky vedoucí k revizi zákona č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů, zejména aby uložila příslušným ministerstvům vyhodnotit jeho dopady na zdraví obyvatel, krajinu a práva územních samospráv a na základě tohoto vyhodnocení připravila a předložila Parlamentu České republiky návrh jeho novely, případně předložila návrh zákona, kterým se zákon č. 249/2025 Sb. zrušuje.

PILÍŘ I: OCHRANA ZDRAVÍ A KVALITY ŽIVOTA

- Bod 1) Legislativní závazné stanovení minimální vzdálenosti VTE od obytné zástavby.
- Bod 2) Ochrana zdraví: hluk, infrazvuk, stroboskopický efekt – stanovení hodnot a kontrola.
- Bod 3) Respektování místních referend, petic a usnesení zastupitelstev.

PILÍŘ II: OCHRANA KRAJINY A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ

- Bod 4) Zachování rozhodovací role místních samospráv a znalosti místních poměrů.
- Bod 5) Povinné posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) a ochrana krajinného rázu.
- Bod 6) Zákaz akceleračních oblastí v lesích a environmentálně citlivých územích.
- Bod 7) Povinné hodnocení kumulativních a synergických (vzájemných) dopadů projektů.
- Bod 8) Ochrana zemědělské půdy, prevence povodní a bezpečné vymezení FVE.

PILÍŘ III: PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST A ENERGETICKÁ BEZPEČNOST

- Bod 9) Povinné zapojení veřejnosti do vymezování akceleračních oblastí.
- Bod 10) Povinný souhlas obcí, sousedních obcí a krajů.
- Bod 11) Časové omezení povolení, finanční záruky a definice veřejného zájmu.
- Bod 12) Prokazatelná kapacita a stabilita přenosové a distribuční soustavy.

Petiční výbor ve složení:

Ing. Milada Chytilová, Mlýnská 454, 751 14 Dřevohostice, nar. 31.7.1964

Michal Ryšavý, DiS., Stonařov 370, 588 33 Stonařov, nar. 21.8.1980

Mgr. Hana Vanická, Dobešov 5, 394 94 Černovice, nar. 15.8.1974

Zmocněnec oprávněný zastupovat petiční výbor:

Mgr. Hana Vanická, Dobešov 5, 394 94 Černovice, nar. 15.8.1974, ID datové schránky: uaiadjt

„CHRAŇME NAŠE DOMOVY A NAŠI KRAJINU“

**celostátní petice proti nekontrolované výstavbě VTE a FVE v České republice
(ZA REVIZI ZÁKONA č. 249/2025 Sb.)**

– důvody, zásadní připomínky a konkrétní požadavky na úpravu zákona č. 249/2025 Sb. uvádíme v následujících bodech:

PILÍŘ I: OCHRANA ZDRAVÍ A KVALITY ŽIVOTA

Bod 1) Legislativní závazné stanovení minimální vzdálenosti VTE od obytné zástavby.

Bod 2) Ochrana zdraví: hluk, infrazvuk, stroboskopický efekt – stanovení hodnot a kontrola.

Bod 3) Respektování místních referend a usnesení zastupitelstev.

1) Legislativní závazné stanovení minimální vzdálenosti VTE od obytné zástavby

- 1a) Požadujeme uzákonění minimální vzdálenosti větrných elektráren (VTE) od obytných, rekreačních a zastavěných území, stanovené na základě aktuálních vědeckých poznatků o hluku a infrazvuku a s ohledem na ochranu zdraví obyvatel, bezpečnost a požární ochranu (pravidlo určení vzdálenosti od VTE k (i budoucímu) obydlí: 10 násobek výšky turbíny od základny po špičku listu turbíny).
- 1b) Požadujeme respektování ochrany vlastnického práva a práva na pokojné užívání majetku. Výstavba VTE v bezprostřední blízkosti obydlí vede k objektivnímu snížení kvality života a neúměrnému snížení tržní hodnoty nemovitostí. To představuje excesivní zásah do ústavně zaručených práv, který není v zákoně č. 249/2025 Sb. dostatečně kompenzován.
- 1c) Požadujeme, aby při stanovení minimálních vzdáleností byl striktně zohledněn budoucí rozvoj obcí. Vzdálenost musí být měřena nikoliv pouze od stávající zástavby, ale od hranic ploch určených platným územním plánem k bydlení či rekreaci. Stát nesmí povolit umístění VTE takovým způsobem, který by fakticky zablokoval budoucí výstavbu v obci (vytvořením hlukového ochranného pásma nad zastavitelným územím) a tím zbavil obec i vlastníky pozemků možnosti jejich budoucího legálního využití.

Právní opora:

- Ústava ČR: Čl. 8 (garance samosprávy) a Čl. 100 (právo na samosprávu).
- Listina základních práv a svobod: Čl. 11 (právo vlastnit majetek a jeho ochrana), Čl. 31 (právo na ochranu zdraví) a Čl. 35 (právo na příznivé životní prostředí).
- SFEU (Smlouva o fungování EU): Čl. 191 (princip předběžné opatrnosti a prevence).
- Zákon č. 258/2000 Sb.: O ochraně veřejného zdraví, zejména § 30 (ochrana před hlukem a vibracemi).
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník: § 1013 (ochrana před imisemi – hluk, vibrace, stínové blikání).

2) Ochrana zdraví: hluk, infrazvuk, stroboskopický efekt – stanovení hodnot a kontrola

- 2a) Požadujeme, aby ochrana zdraví obyvatel (zahrnující ochranu před hlukem, infrazvukem, stroboskopickým efektem a zajištění bezpečnosti) byla v zákoně č. 249/2025 Sb. výslovně stanovena jako nadřazený veřejný zájem.
- 2b) Požadujeme zvláštní zřetel na ochranu zranitelných skupin obyvatel (děti, senioři, osoby se specifickou citlivostí na hluk či nízkofrekvenční infrazvuk). Limitní hodnoty musí být nastaveny tak, aby chránily i tyto nejcitlivější skupiny, nikoliv pouze průměrného zdravého jedince.
- 2c) Požadujeme závazné zákonné limity, jednotnou metodiku měření a povinné periodické měření hluku a infrazvuku nezávislými orgány po celou dobu provozu VTE, nikoliv pouze při jejím uvedení do provozu.
- 2d) Požadujeme stanovení maximálního přípustného obtěžování stroboskopickým efektem (míhání stínů) na limit maximálně 30 hodin ročně a 30 minut denně (astronomicky možná doba), v souladu s mezinárodně uznávanými standardy (např. německé pokyny WEA-Schattenwurf).
- 2e) Požadujeme zpětné vyhodnocení všech stávajících a rozpracovaných záměrů VTE z hlediska stroboskopického efektu a infrazvuku. V případě překročení limitů požadujeme povinnost provozovatele instalovat technické systémy automatického zastavování (Shadow-Stop).
- 2f) Požadujeme, aby povinnou součástí povolovacího procesu byl nezávislý zdravotní posudek (HIA – Health Impact Assessment) podle zákona č. 258/2000 Sb., vypracovaný podle metodik Ministerstva zdravotnictví. Tento posudek nesmí být financován ani zadáván investorem, aby byl vyloučen systémový konflikt zájmů. Objektivita a nestrannost musí být garantována státem.
- 2g) Požadujeme, aby stanovené limity byly měřitelné a vymahatelné. Kontrolní měření musí provádět orgány ochrany veřejného zdraví (KHS) pravidelně a nezávisle na provozovateli. Při zjištění překročení limitů musí mít úřad povinnost bezodkladně nařídit technickou úpravu nebo odstávku zařízení až do odstranění závadného stavu.

Právní opora:

- Listina základních práv a svobod: Čl. 31 (právo na ochranu zdraví) a Čl. 35 (právo na příznivé životní prostředí).
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví: Zejména § 30 (ochrana před hlukem a vibracemi).
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník: § 1013 (ochrana před imisemi – hluk, vibrace, stroboskopický efekt).
- SFEU (Smlouva o fungování EU): Čl. 191 (princip předběžné opatrnosti a prevence).

3) Respektování místních referend a usnesení zastupitelstev

- 3a) Požadujeme, aby zákon č. 249/2025 Sb. výslovně ukládal orgánům státní správy povinnost respektovat výsledky platných a závazných místních referend a usnesení zastupitelstev obcí vyjadřující nesouhlas s výstavbou VTE nebo s vymezením akcelerační oblasti.
- 3b) Ignorování jasně projevené vůle obyvatel a jejich samosprávných orgánů považujeme za nepřijatelný zásah do základních principů zastupitelské i přímé demokracie a za porušení práva občanů podílet se na správě věcí veřejných.

Právní opora:

- Ústava ČR: Čl. 2 odst. 4 (každý občan může činit, co není zákonem zakázáno) a Čl. 21 Listiny základních práv a svobod (právo podílet se na správě věcí veřejných přímo nebo svobodnou volbou zástupců).
- Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu: § 48 a násl. (závaznost rozhodnutí v místním referendu pro orgány obce).
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích: § 84 (vyhrazená pravomoc zastupitelstva rozhodovat o zásadních záležitostech obce).

PILÍŘ II: OCHRANA KRAJINY A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ

Bod 4) Zachování rozhodovací role místních samospráv a znalosti místních poměrů.

Bod 5) Povinné posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) a ochrana krajinného rázu.

Bod 6) Zákaz akceleračních oblastí v lesích a environmentálně citlivých územích.

Bod 7) Povinné hodnocení kumulativních a synergických dopadů projektů.

Bod 8) Ochrana zemědělské půdy, prevence povodní a bezpečné vymezení FVE.

4) Zachování rozhodovací role místních samospráv a znalosti místních poměrů

- 4a) Požadujeme, aby rozhodování o umístění a povolení VTE v rámci akceleračních oblastí nebylo zcela vyjímáno z vlivu místních samospráv. Procesní nastavení nesmí vést k situaci, kdy o zásadním zásahu do území rozhoduje vzdálený úřad (DESÚ) bez závazné součinnosti s místně příslušnými orgány, které nejlépe znají lokální specifika.
- 4b) Požadujeme, aby při vymezování akceleračních oblastí byly povinně zohledněny limity vyplývající ze Zásad územního rozvoje (ZÚR) krajů, Územních plánů (ÚP) obcí, Územních systémů ekologické stability (ÚSES), Strategií ochrany krajinného rázu (SOKR) a dalších regionálních specifik, nikoliv pouze hrubé celostátní mapové podklady.

Právní opora:

- Evropská charta lokální samosprávy (č. 181/1999 Sb. m. s.): Čl. 4 odst. 3 (princip subsidiarity – veřejné odpovědnosti mají být vykonávány orgány, které jsou občanům nejbližší).

- Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon: § 34 a § 35 (působnost ve věcech územního plánování) a § 155 (princip ochrany nezastavěného území).
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád: § 3 (zásada materiální pravdy – povinnost zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, což vyžaduje znalost místních poměrů).
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny: § 12 (ochrana krajinného rázu).

5) Povinné posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) a ochrana krajinného rázu

- 5a) Požadujeme zachování plnohodnotného a povinného procesu posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) a odborného hodnocení krajinného rázu u všech projektů VTE, a to i v akceleračních oblastech. Zrychlení povolovacích procesů nesmí probíhat na úkor rezignace na ochranu zdraví obyvatel, biodiverzity a estetických hodnot krajiny. Účast dotčené veřejnosti v procesu EIA musí zůstat zachována jako klíčový kontrolní mechanismus.
- 5b) Požadujeme důsledné uplatňování přeshraničního posuzování vlivů na životní prostředí u všech projektů v blízkosti státních hranic. Vzhledem k výšce moderních turbín a jejich dopadům na krajinný ráz, hlukovou situaci a biokoridory musí být striktně dodržována Úmluva z Espoo, Aarhuská úmluva a související evropské právní standardy, aby nedocházelo k poškozování zájmů sousedních států a jejich obyvatel.
- 5c) Požadujeme, aby stát při aplikaci zákona č. 249/2025 Sb. plně respektoval závazky plynoucí z Evropské úmluvy o krajině. Tato úmluva, která je součástí našeho právního řádu, definuje krajinu jako klíčovou složku kvality života obyvatel a ukládá státu povinnost zapojit veřejnost do rozhodování o jejích proměnách. Rozvoj OZE nesmí probíhat cestou administrativního diktátu, který ignoruje subjektivní vjem krajiny místními obyvateli a jejich právo na zachování kulturního a přírodního dědictví, jak jej tato úmluva chrání.
- 5d) Požadujeme, aby u všech projektů VTE byla zachována povinnost komplexního posuzování vlivů na životní prostředí (EIA). Zásadně odmítáme zákonnou možnost vynechání tohoto procesu u záměrů v akceleračních oblastech. Absence ornitologických či chiropterologických (výskyt netopýrů) dat v oficiálních mapách nesmí být interpretována jako absence chráněných druhů. V mnoha případech jde pouze o důsledek chybějícího terénního průzkumu. Trváme na tom, aby u každého jednotlivého záměru byl proveden aktuální, minimálně roční biologický monitoring. Rychlost výstavby OZE nesmí být upřednostněna před rizikem fatálních kolizí dravců a netopýrů s lopatkami či rizikem jejich barotraumatů. Stát musí garantovat, že ochrana biodiverzity nebude obětována na úkor nekontrolovaného rozvoje energetiky.
- 5e) Požadujeme, aby byla důsledně respektována judikatura Soudního dvora EU a aktuální rozhodnutí soudů členských států, která potvrzují trestněprávní odpovědnost provozovatelů za úhyn chráněných druhů ptáků a netopýrů. Instalace VTE v akceleračních oblastech nesmí vést k obcházení Směrnice o ptácích (2009/147/ES) a Směrnice o stanovištích (92/43/EHS). Trváme na povinné instalaci systémů pro automatickou detekci a zastavení turbín při průletu ptáků a na povinném odstavování v době zvýšené aktivity netopýrů.

Právní opora:

- Zákon č. 100/2001 Sb.: O posuzování vlivů na životní prostředí (EIA).
- Zákon č. 114/1992 Sb.: O ochraně přírody a krajiny, zejména § 12 (ochrana krajinného rázu), § 5 a 50 (zabíjení a vyrušování zvláště chráněných živočichů).
- Směrnice 2011/92/EU (EIA): O posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES: O ptácích.
- Směrnice Rady 92/43/EHS: O stanovištích.
- Úmluva z Espoo (č. 91/2001 Sb. m. s.): O posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států.
- Evropská úmluva o krajině (č. 13/2005 Sb. m. s.): O ochraně, správě a plánování krajiny jako klíčové složky kvality života obyvatel a jejich identity.
- Aarhuská úmluva (č. 124/2004 Sb. m. s.): O přístupu k informacím a účasti veřejnosti na rozhodování.

6) Zákaz akceleračních oblastí v lesích a v environmentálně citlivých územích

- 6a) Požadujeme, aby akcelerační oblasti nebyly vymezovány na pozemcích určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), v územích významných pro krajinný ráz, v blízkosti kulturních památek, v blízkosti obytné zástavby a v cenných biotopech (včetně jejich ochranných pásem).
- 6b) Umisťování průmyslových staveb typu VTE do lesních masivů považujeme za nepřijatelnou degradaci ekosystémových funkcí lesa, narušení jeho celistvosti a zvýšení rizika požárů a větrné eroze, což je v přímém rozporu s cíli lesního zákona i zákona o ochraně přírody a krajiny.

Právní opora:

- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích (lesní zákon): Zejména § 13 a § 14 (ochrana lesního pozemkového fondu a omezení využívání lesů pro jiné účely).
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny: § 12 (ochrana krajinného rázu), § 14 (zvláště chráněná území) a § 15–35 (ochrana konkrétních biotopů a lokalit).
- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči: Ochrana památkových zón, rezervací a jejich ochranných pásem před vizuálním znehodnocením.
- Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR: Závazek k ochraně a obnově lesních ekosystémů.

7) Povinné hodnocení kumulativních a synergických (vzájemných) dopadů projektů

- 7a) Požadujeme zákonnou povinnost hodnotit kumulativní a synergické dopady všech stávajících, povolených i plánovaných projektů v daném území (včetně území sousedních obcí a států).

- 7b) Požadujeme zamezení tzv. „salámové metody“, kdy jsou záměry účelově děleny na menší části nebo předkládány postupně, aby se vyhnuly přísnějšímu posouzení vlivů na životní prostředí (EIA) nebo aby zakryly celkovou míru zátěže krajiny a obyvatel. Celková únosná kapacita území musí být nepřekročitelným limitem pro další výstavbu.

Právní opora:

- Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA): § 2 (povinnost posuzovat vlivy záměru v souvislosti s jinými záměry – kumulativní vlivy).
- Směrnice 2001/42/ES (SEA): O posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (strategické posuzování synergií v území).
- SFEU (Smlouva o fungování EU): Čl. 191 (princip předběžné opatrnosti a prevence).
- Směrnice 2011/92/EU (EIA): Příloha III, bod 1 (výslovný požadavek na zohlednění kumulace s jinými stávajícími nebo schválenými záměry).

8) Ochrana zemědělské půdy, prevence povodní a bezpečné vymezení FVE

- 8a) Požadujeme zákonné omezení záboru zemědělské půdy a ochranu potravinové bezpečnosti. Vymezení akceleračních oblastí pro FVE nesmí probíhat plošně na bonitně nejcennějších půdách (I. a II. třída ochrany). Požadujeme, aby zákon č. 249/2025 Sb. prioritně cílil na využití brownfieldů, střech a degradovaných ploch. Zároveň požadujeme stanovení maximálního procentuálního podílu zastavění zemědělských ploch v rámci katastru každé obce, aby nedošlo k rozpadu krajinné struktury a ohrožení lokální zemědělské produkce.
- 8b) Požadujeme povinné hydrogeologické posouzení a ochranu obcí před bleskovými povodněmi. Instalace rozsáhlých solárních polí na svažitých pozemcích nad obytnou zástavbou zásadně mění odtokové poměry v území. Požadujeme, aby povinnou součástí povolení FVE v akceleračních oblastech byla nezávislá studie vlivu na vodní režim a závazná povinnost investora vybudovat protierozní a retenční opatření, která zabrání zaplavování obcí bahnem a vodou při přívalových deštích.
- 8c) Požadujeme eliminaci „zelených ploch“ pro FVE v těsné blízkosti domovů a v cenné krajině. Odmítáme netransparentní vymezení akceleračních oblastí na polích v bezprostředním sousedství zastavěných území bez souhlasu samospráv. Tyto projekty způsobují extrémní vizuální zátěž a znehodnocují identitu venkova. Požadujeme, aby každá taková oblast byla podmíněna odborným hodnocením krajinného rázu a povinnou výsadbou izolační zeleně, která zajistí vizuální odstínění průmyslového charakteru FVE.
- 8d) Požadujeme finanční záruky na budoucí rekultivaci a odstranění FVE. Požadujeme, aby investoři FVE skládali finanční jistotu na vázaný účet. Tato kauce musí garantovat, že po skončení životnosti panelů (nebo při úpadku provozovatele) bude zařízení kompletně demontováno včetně veškeré kabeláže a betonových patek a pozemek bude uveden do původního zemědělského stavu.

Právní opora:

- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu (ochrana bonity a funkcí půdy).
- Zákon č. 254/2001 Sb. (vodní zákon), zejména § 27 (povinnost vlastníků pozemků zajistit, aby nedocházelo k erozi a zhoršení odtokových poměrů).

- Směrnice 2007/60/ES (Povodňová směrnice): Státy jsou povinny hodnotit a snižovat rizika povodní v souvislosti s novou výstavbou.

PILÍŘ III: PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST A ENERGETICKÁ BEZPEČNOST

Bod 9) Povinné zapojení veřejnosti do vymezování akceleračních oblastí.

Bod 10) Povinný souhlas obcí, sousedních obcí a krajů.

Bod 11) Časové omezení povolení, finanční záruky a definice veřejného zájmu.

Bod 12) Prokazatelná kapacita a stabilita přenosové a distribuční soustavy.

9) Povinné zapojení veřejnosti do vymezování akceleračních oblastí

- 9a) Požadujeme, aby vymezování akceleračních oblastí probíhalo s plnohodnotnou účastí veřejnosti, spolků, obcí a krajů, včetně možnosti uplatnit připomínky a námitky v rané fázi přípravy, zejména v Územně rozvojovém plánu.
- 9b) Požadujeme plnou transparentnost při přípravě akceleračních oblastí, veřejnou dostupnost všech podkladů, map, studií a smluv a důsledné respektování zákona o svobodném přístupu k informacím bez obcházení jeho účelu.

Právní opora:

- Listina základních práv a svobod: Čl. 17 (právo na informace), Čl. 21 (právo podílet se na správě věcí veřejných) a Čl. 36 (právo na soudní a jinou právní ochranu).
- Aarhuská úmluva (č. 124/2004 Sb. m. s.): Čl. 4, 5, 6 a 7 (přístup k informacím a účast veřejnosti).
- Směrnice RED III (EU) 2023/2413: Čl. 15d (zapojení veřejnosti při vymezování oblastí pro OZE).
- Směrnice 2003/4/ES: O přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí.
- Zákon č. 100/2001 Sb.: O posuzování vlivů na životní prostředí (EIA).
- Zákon č. 106/1999 Sb.: O svobodném přístupu k informacím.
- Zákon č. 123/1998 Sb.: O právu na informace o životním prostředí.
- Zákon č. 500/2004 Sb.: Správní řád.

10) Povinný souhlas obcí, sousedních obcí a krajů s akceleračními oblastmi

- 10a) Požadujeme, aby každá akcelerační oblast mohla být vymezena pouze s předchozím souhlasem dotčené obce, sousedních (okolních) obcí a příslušného kraje.
- 10b) Požadujeme, aby zákon č. 249/2025 Sb. neobcházel územní plány obcí, Strategie ochrany krajinného rázu a Zásady územního rozvoje krajů. Samosprávy musí mít právo rozhodovat o využití svého území, zejména v otázkách zásadních a nevratných zásahů do krajiny a kvality života obyvatel.

- 10c) Požadujeme, aby spolky, dotčené obce a okolní obce byly zákonem definovány jako účastníci řízení v celém povolovacím procesu, včetně řízení před Dopravním a energetickým stavebním úřadem (DESÚ), a to s plnohodnotnými procesními právy (právo podávat námitky, nahlížet do spisu, účastnit se ústních jednání a podávat správní žaloby).
- 10d) Požadujeme respektování stavebních uzávěr vydaných obcemi pro účely ochrany krajinného rázu před výstavbou VTE, neboť tyto jsou legitimním nástrojem územního plánování. Odmítáme zavádění fikce souhlasného závazného stanoviska či povolení u projektů VTE, neboť tento institut rezignuje na odborné posouzení vlivů na zdraví a životní prostředí a zbavuje dotčenou veřejnost možnosti efektivní obrany.
- 10e) Požadujeme zákonné zakotvení možnosti přezkoumat územní opatření vydaná vládou (vymezení akceleračních oblastí) v přezkumném řízení podle správního řádu. Zásadně nesouhlasíme s omezením nápravy pouze cestou soudního přezkumu.

Právní opora:

- Ústava ČR: Čl. 8 (garance samosprávy jako základního principu státu) a Čl. 100 odst. 1 (právo obcí spravovat své záležitosti).
- Listina základních práv a svobod: Čl. 36 odst. 1 a 2 (právo na spravedlivý proces a právo na soudní ochranu před nezákonným rozhodnutím orgánu veřejné správy).
- Smlouva o Evropské unii (SEU): Čl. 5 odst. 3 (princip subsidiarity – rozhodování na co nejnížší úrovni).
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích: § 2 odst. 2 a § 35 (povinnost obce pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů).
- Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon: § 18 (cíle územního plánování včetně ochrany krajinných a urbanistických hodnot), § 122 a násl. (instituty územního opatření o stavební uzávěře jako zákonného nástroje k dočasnému omezení stavební činnosti v území).
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád: § 2 odst. 4 a § 94 (zásada zákonnosti a legitimního očekávání, institut přezkumného řízení jako nástroj dozoru nad zákonností veřejné správy).

11) Časové omezení povolení, finanční záruky a definice veřejného zájmu

- 11a) Požadujeme, aby povolení k provozu VTE byla časově omezená (maximálně na dobu projektované životnosti zařízení) s povinností pravidelného vyhodnocování skutečných dopadů na životní prostředí a zdraví obyvatel.
- 11b) Požadujeme zrušení ustanovení, která paušálně označují komerční projekty soukromých subjektů za stavby ve „veřejném zájmu“, pokud je jejich primárním účelem generování zisku a čerpání veřejných podpor. Veřejný zájem na energetické bezpečnosti musí být v každém jednotlivém případě poměřován s veřejným zájmem na ochraně zdraví, krajiny a samosprávy.
- 11c) Požadujeme, aby zákon č. 249/2025 Sb. uložil investorům povinnost složit finanční jistotu (kauci) na vázaný účet státu či dotčené obce ještě před zahájením stavby. Tato jistota musí v

plné výši pokrývat budoucí náklady na úplné odstranění stavby včetně podzemních betonových základů a následnou rekultivaci území pro případ bankrotu či nečinnosti provozovatele. Tento institut požadujeme zavést v přímé analogii s finančními rezervami v těžebním průmyslu (dle horního zákona) či u provozu skládek (dle zákona o odpadech).

- 11d) Požadujeme povinné zveřejnění všech přidělených dotací, garantovaných výkupních cen a podrobného rozkladu plánovaných nákladů na budoucí likvidaci zařízení u každého projektu, aby byla zajištěna veřejná kontrola hospodaření s veřejnými prostředky a budoucími ekologickými závazky.

Právní opora:

- Ústava ČR a Smlouva o EU (Čl. 5 odst. 4): Princip proporcionality (přiměřenosti zásahu státní moci do práv jednotlivců).
- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí: Princip „znečišťovatel platí“ a princip odpovědnosti za ekologickou újmu.
- Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech: Povinnost finančního zajištění rekultivace a následné péče o skládky (přímá právní analogie).
- Zákon č. 44/1988 Sb., horní zákon: Povinnost tvorby rezerv na sanaci a rekultivaci (přímá právní analogie).
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád: § 2 a § 3 (povinnost šetřit oprávněné zájmy dotčených osob a zásada materiální pravdy).
- Zákon č. 106/1999 Sb. a Zákon č. 340/2015 Sb. (o registru smluv): Právo na informace o nakládání s veřejnými prostředky.

12) Prokazatelná kapacita a stabilita přenosové a distribuční soustavy

- 12a) Požadujeme, aby povinnou náležitostí žádosti o povolení záměru VTE (včetně vymezení akceleračních oblastí) bylo závazné kladné stanovisko provozovatele soustavy (ČEPS, a.s. nebo příslušného distributora) o existenci dostatečné volné kapacity pro připojení. Bez doložení smluvně garantovaného a technicky realizovatelného bodu napojení nesmí být projekt povolen.
- 12b) Povolování zdrojů v oblastech s vyčerpanou kapacitou sítě považujeme za rozpor s principem předběžné opatrnosti a s povinností státu zajistit bezpečný a spolehlivý provoz energetické soustavy. Nekontrolované připojování bez doložené kapacity ohrožuje stabilitu sítě (riziko lokálního přepětí či blackoutů) a vynucuje si dodatečné, nekoncepční investice do rozvodu a vedení, které často neprocházejí řádným posouzením vlivů na životní prostředí (EIA) v kumulaci se samotným zdrojem. Stát nesmí povolovat projekty, které vyvolávají nutnost vynucených investic do infrastruktury na úkor veřejných rozpočtů nebo konečných spotřebitelů.

Právní opora:

- Zákon č. 458/2000 Sb. (energetický zákon): Zejména § 24 a § 25 (povinnost zajistit bezpečný a spolehlivý provoz a rozvoj soustavy).

- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí: § 13 (princip předběžné opatrnosti) a § 12 (princip prevence).
- Směrnice (EU) 2019/944: O společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou (požadavky na stabilitu a bezpečnost dodávek).

„CHRAŇME NAŠE DOMOVY A NAŠI KRAJINU“

**celostátní petice proti nekontrolované výstavbě VTE a FVE v České republice
(ZA REVIZI ZÁKONA č. 249/2025 Sb.)**

ZÁVĚREČNÉ STANOVISKO

Požadujeme, aby rozvoj energetiky v České republice probíhal v souladu s následujícími třemi pilíři, které zákon č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie, v aktuální přijaté podobě opomíjí:

I. PILÍŘ: Ochrana zdraví a kvality života

Bezpečný odstup od obydlí: Moderní turbíny dosahují výšky až 250 metrů. Požadujeme legislativně stanovený odstup minimálně 10násobek celkové výšky turbíny od obytné zástavby. Tento odstup musí být dodržen i vůči plochám určeným k bydlení v platných územních plánech, aby nebyl zablokován budoucí rozvoj obcí.

Ochrana před emisemi: Trváme na stanovení přísných limitů pro hluk a infrazvuk a jejich měření nezávislými orgány. Požadujeme jasné stanovení limitu pro stroboskopický efekt (míhání stínů) na maximálně 30 hodin ročně a 30 minut denně.

Nezávislé zdravotní posouzení: Povinnou součástí povolování záměrů výstavby VTE musí být nezávislý posudek HIA (Health Impact Assessment), který nesmí být zadán a financován investorem.

Ochrana majetku: Bráníme znehodnocení nemovitostí a trváme na ochraně práva na pokojné užívání majetku, které zákon č. 249/2025 Sb. dostatečně nekompenzuje.

II. PILÍŘ: Ochrana krajiny a přírodního dědictví

Zákaz výstavby v lesích a citlivém území: Odmítáme kácení lesů (PUPFL), devastaci krajinného rázu a výstavbu v blízkosti památek či cenných biotopů. Průmyslová výstavba do těchto lokalit nepatří.

Povinné odborné posouzení (EIA): Zrychlení procesů nesmí znamenat rezignaci na hodnocení vlivů na životní prostředí a krajinný ráz. Trváme na zachování plnohodnotného procesu EIA a povinném celoročním biologickém monitoringu u všech projektů.

Stop „salámové metodě“: Požadujeme povinné hodnocení kumulativních a synergických (vzájemných) dopadů všech projektů v území jako celku, nikoliv po jednotlivých strojích.

Technické systémy ochrany: Požadujeme povinnou instalaci systémů pro automatickou detekci a zastavení turbín při průletu ptáků a v době zvýšené aktivity netopýrů.

Ochrana půdy a prevence rizik u FVE: Požadujeme striktní omezení záboru bonitní půdy, povinné hydrogeologické posouzení k zamezení bleskových povodní a finanční záruky na budoucí rekultivaci pozemků.

III. PILÍŘ: Respekt k samosprávě a právní odpovědnost

Právo obcí a občanů rozhodovat: Požadujeme zachování principu subsidiarity. Rozhodnutí občanů v místních referendech a usnesení zastupitelstev musí být pro stát závazná. Akcelerační oblasti nesmí být vymezeny bez souhlasu dotčených i sousedních obcí.

Finanční jistoty na likvidaci: Investoři musí předem složit finanční kauci na vázaný účet pro budoucí úplné odstranění staveb, včetně podzemních betonových základů, a následnou rekultivaci.

Energetická bezpečnost a stabilita: Povolování projektů musí být podmíněno prokazatelnou volnou kapacitou přenosové soustavy, aby nedocházelo k ohrožení stability sítě a vynuceným investicím z veřejných peněz.

Transparentnost a účast veřejnosti: Požadujeme povinné zapojení veřejnosti do vymezování akceleračních oblastí a zveřejnění všech dotací a garantovaných výkupních cen u jednotlivých projektů.

Žádáme proto o bezodkladnou revizi zákona č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů, a do doby jejího přijetí navrhujeme vydání metodických pokynů či legislativních opatření, která pozastaví schvalování nových projektů v režimu tohoto zákona.

Zároveň požadujeme, aby revize zákona zamezila neoprávněnému zvýhodňování projektů, které byly rozpracovány před účinností zákona č. 249/2025 Sb., a aby i tyto záměry musely splnit nové, přísnější standardy ochrany zdraví a krajiny. Právo na ochranu zdraví a příznivé životní prostředí musí mít v demokratickém právním státě přednost před ochranou legitimního očekávání investorů u projektů, které byly připravovány v dosavadním nedostatečném zákonném rámci.

Právní a etický rámec požadavků

Zákon č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů, vznikl jako implementace evropské směrnice RED III, ale česká vláda si jej vyložila příliš restriktivně vůči právům občanů. Byl schválen po mezirezortním připomínkování bez možnosti uplatnění námitek ze strany veřejnosti, krajů, obcí i spolků. Rozvoj obnovitelných zdrojů energie je důležitým cílem, nesmí však být realizován na úkor ústavně zaručených práv občanů, ochrany jejich zdraví, majetku a kvality života.

Současná podoba zákona č. 249/2025 Sb. hrubě ignoruje mezinárodní závazky České republiky vyplývající z Evropské úmluvy o krajině a Aarhuské úmluvy. Tato úmluva definuje krajinu jako klíčovou složku kvality života a identity obyvatel, přičemž státu ukládá povinnost zajistit účast veřejnosti na rozhodování o jejích proměnách. Průmyslová transformace krajiny bez souhlasu těch, kteří v ní žijí, nenapravitelně poškozuje jejich citovou i kulturní vazbu k domovu. Trváme na tom, že energetické zájmy nesmí být nadřazeny ochraně zdraví, životům volně žijících živočichů ani ochraně majetkových práv občanů, jejichž domovy ztrácejí vlivem necitlivé výstavby svou hodnotu i obyvatelnost.

Považujeme za nepřijatelné, že zákon č. 249/2025 Sb. fakticky zbavuje obce možnosti efektivně ovlivňovat, co se na jejich území bude stavět. Odnětím rozhodovacích pravomocí samosprávám dochází k porušení principu subsidiarity a k popření práva občanů na samosprávu. Obec nesmí být v procesu výstavby obřích větrných elektráren pouze pasivním divákem, ale musí mít právo veta v případech, kdy projekt ohrožuje místní specifika, rozvojový potenciál území nebo pohodu bydlení jejích obyvatel. Stát nemůže nařizovat akcelerační oblasti tam, kde místní komunita vyjádřila jasný nesouhlas.

Zásadně odmítáme plošné vynechávání procesu posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) u projektů VTE, které zavádí zákon č. 249/2025 Sb. v tzv. akceleračních oblastech. Absence ornitologických či chiropterologických dat v oficiálních databázích nesmí být interpretována jako neexistence chráněných druhů; v mnoha případech je pouze důsledkem chybějícího terénního průzkumu. Považujeme za nepřijatelné, aby byla rychlost výstavby upřednostněna před rizikem masakrů dravců a netopýrů, u nichž v blízkosti rotujících lopatek dochází k fatálnímu barotraumatu. Trváme na tom, aby revize zákona u každého projektu vyžadovala aktuální celoroční biologický monitoring. Ochrana biodiverzity nesmí být obětována na úkor nekontrolovaného rozvoje energetiky, a to v souladu s principem předběžné opatrnosti a dikcí zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Stejně naléhavou revizi vyžaduje zákon č. 249/2025 Sb. v oblasti masivní výstavby fotovoltaických elektráren (FVE). Současné nastavení akceleračních oblastí na zemědělské půdě ignoruje specifická místní rizika, zejména vliv rozsáhlých skleněných ploch na odtokové poměry v krajině. Varovným mementem jsou zkušenosti obcí, kde nevhodně umístěné stavby v horních částech svahů vystavují obyvatele riziku bleskových povodní a zaplavení bahnem při přívalových deštích. Trváme na tom, že energetická transformace nesmí probíhat cestou devastace úrodné půdy a ohrožování bezpečnosti našich domovů. Požadujeme, aby byla legislativně zakotvena povinnost nezávislého hydrogeologického posouzení a striktní omezení záboru orné půdy ve prospěch využívání brownfieldů a střech. Stát nesmí v zájmu rychlosti výstavby rezignovat na ochranu půdního fondu a prevenci přírodních katastrof.

Důrazně odmítáme účelovou argumentaci státu, která se zaštiťuje pojmem „nadřazený veřejný zájem“ a klimatickou krizí k tomu, aby ospravedlnila bezprecedentní omezování občanských práv a obcházení zákonných standardů ochrany přírody. Energetická bezpečnost nesmí sloužit jako bílý šek pro investory k ignorování lokálních dopadů a k likvidaci biodiverzity pod pláštíkem administrativně stanovených akceleračních oblastí. Argumentace, že strategické

posouzení (SEA) dostatečně nahrazuje detailní monitoring (EIA), je v praxi vědecky neudržitelná, neboť plošné mapy nemohou reflektovat aktuální výskyt chráněných druhů v konkrétním terénu. Stejně tak považujeme odkaz na „legitimní očekávání investorů“ za sekundární ve srovnání s ústavním právem občanů na příznivé životní prostředí a samosprávu; právní jistota korporací nemůže mít v demokratickém státě přednost před ochranou zdraví a domovů lidí, kteří v krajině skutečně žijí.

Na závěr bychom rádi zdůraznili, že naše požadavky nejsou v evropském kontextu ojedinělé. Napříč celou Evropskou unií narůstá legitimní odpor proti necitlivé implementaci směrnice RED III a vynucenému vymezení akceleračních oblastí. V zemích jako Španělsko, Francie, Itálie či Německo vznikají silná občanská hnutí a platformy, které shodně s námi kritizují energetický kolonialismus, při němž jsou venkovské regiony obětovány na úkor velkoměst a korporátních zájmů. V řadě členských států (včetně nedávných moratorií na Sardinii) je zrychlené schvalování bez řádného posouzení vlivů na prostředí a bez souhlasu místních komunit označováno za nejzávažnější zásah do demokratických principů územního plánování a ochrany přírody v historii.

Velmi podobná situace nastává i na sousedním Slovensku, kde rozvoj větrné energetiky naráží na silný odpor veřejnosti i odborných kruhů. Klíčovým tématem je zde ochrana unikátního krajinného rázu v podhorských oblastech, jako jsou Tatry a Malá a Velká Fatra. Vzhledem ke strategickému významu cestovního ruchu je výstavba obřích turbín vnímána jako nepřijatelná devastace národního bohatství a vizuální smog, který znehodnocuje identitu slovenské krajiny. Neméně významným faktorem je ochrana biodiverzity; vzhledem k husté síti chráněných ptáčích území a mezinárodních tahových cest, zejména v Podunajské nížině, čelí projekty zásadním námitkám ornitologů. Tento odborný odpor, opírající se o rizika střetů ptactva s rotory, již úspěšně zablokoval řadu necitlivě navržených záměrů, což potvrzuje, že ochrana přírodního dědictví musí mít přednost před administrativně vynuceným zrychlováním výstavby VTE.

Česká republika nesmí jít cestou těchto chyb, ale musí zajistit, aby transformace energetiky probíhala s respektem k lidem a krajině, nikoliv proti nim.

S úctou k domovu a krajině

Petiční výbor ve složení:

Ing. Milada Chytilová, Mlýnská 454, 751 14 Dřevohostice, nar. 31.7.1964

Michal Ryšavý, DiS., Stonařov 370, 588 33 Stonařov, nar. 21.8.1980

Mgr. Hana Vanická, Dobešov 5, 394 94 Černovice, nar. 15.8.1974

Zmocněnec oprávněný zastupovat petiční výbor:

Mgr. Hana Vanická, Dobešov 5, 394 94 Černovice, nar. 15.8.1974, ID datové schránky: uaiadjt